

La responsabilitat

ETAPA 3-6 ANYS

En aquesta edat comencen a ser més autònoms, però encara necessiten que els digueu constantment el que poden o no poden fer. Volen ajudar i fer petits encàrrecs, tenen desitjos d'agradar als adults i per això solen tenir iniciatives en aquest sentit. Aquest és un potencial que cal aprofitar per fer-los més responsables en el dia a dia.

Al final d'aquesta etapa poden mostrar-se rebels davant les pressions dels adults en assumptes com disciplina, autoritat o normes socials. És important llavors marcar límits i no cedir a les seves rebequeries.

Per fomentar el valor de la responsabilitat en aquesta edat és convenient que:

- Reflexioneu amb ells sobre les seves responsabilitats i feu, conjuntament, llistats gràfics i atractius (dibuixos, adhesius...) per fer-ne el seguiment, marcant, per exemple, amb gomets les tasques realitzades...
- Sigueu exigents amb les seves responsabilitats diàries; acostumeu-los a complir les seves obligacions i els compromisos adquirits.
- Valoreu l'esforç dels vostres fills quan compleixen les seves petites responsabilitats.
- Transmeteu als vostres fills que "poden fer-ho", valorant la seva actitud responsable i la feina ben feta. D'aquesta manera aniran adquirint seguretat en ells mateixos.
- Marqueu normes de conducta per ajudar-los a complir les seves responsabilitats.
- Els acompanyeu en les seves activitats diàries, sense sobreprotegir-los, perquè cada cop siguin més autònoms i responsables: en la seva cura personal (vestint-se, calçant-se, rentant-se, anant sols al bany...); en menjar correctament, (acabar tot el que té al plat, utilitzar els coberts...); en endreçar els objectes que utilitzin (joguines, llibres, roba...).
- Comenceu a marcar-los tasques que augmentin el seu grau de dificultat de manera progressiva, per tal que aprenguin a concentrar la seva atenció durant un temps.
- Es vagin acostumant a realitzar alguna tasca dins de l'àmbit familiar, com pot ser ajudar a preparar els ingredients del menjar, parar taula i repartir el menjar en els plats, ajudar a rentar plats, col·laborar en fer-se el llit, encarregar-se de donar el menjar a la mascota de casa, ...
- Els ajudeu a establir metes realistes adequades a les seves característiques, capacitats i interessos.
- Els feu reflexionar sobre les conseqüències dels seus actes abans de prendre una decisió.

- Demaneu constància i esforç quan comencen una activitat i no la volen acabar perquè els costa.
- Els animeu en els seus intents per realitzar una activitat encara que no se'n surtin prou bé en un primer moment. Ajudeu-los a tolerar les petites frustracions en cas que no assoleixin els objectius de manera del tot satisfactòria o immediata.
- Els expliqueu contes o històries on es doni valor a la responsabilitat.
- Us mostreu responsables en les activitats que feu. Els vostres fills us imiten i aprenen d'allò que us veuen fer.

ETAPA 6-12 ANYS

Aquesta etapa és el moment idoni per treballar els valors amb els vostres fills, ja que poden entendre i elaborar argumentacions cada cop més complexes. Poden començar a entendre que per aconseguir els objectius el seu compromís i responsabilitat són del tot necessaris i que, per tant, no poden deixar-se portar per allò que els ve de gust a cada moment.

Si la vostra actitud és massa permissiva, els vostres fills es poden convertir en persones amb poca responsabilitat. Així, es fa imprescindible una actitud que afavoreixi la iniciativa, però que al mateix temps mantingui l'exigència per part vostra. Si, per contra, exerciu una pressió massa autoritària, els vostres fills poden convertir-se en persones sense capacitat d'iniciativa.

Cada cop els agrada més que els deixin decidir per si mateixos i tenen necessitat de reafirmar el seu jo davant els altres. Per això és molt important que els ajudeu a conèixer les seves possibilitats i els seus límits. També és important ajudar-los a reflexionar abans d'actuar, per tal que aprenguin de les seves conseqüències.

Per fomentar el valor de la responsabilitat en aquesta edat és convenient que:

- S'encarreguin d'alguna tasca dins de l'àmbit familiar, com pot ser preparar l'esmorzar, ajudar a parar taula, fer-se el llit, vigilar un germà petit amb la supervisió d'un adult, rentar plats, fer petites compres, ser responsable de l'alimentació i neteja de la mascota de casa, ...
- Reflexioneu sobre les seves responsabilitats i ajudeu-los a planificar-les. És important, per exemple, que les escriguin per ser-ne més conscients i poder-ne fer el seguiment.
- Sigueu exigents amb les seves responsabilitats diàries; acostumeu-los a complir les seves obligacions i els compromisos adquirits.
- Valoreu l'esforç dels vostres fills quan compleixen les seves petites responsabilitats.
- Transmeteu als vostres fills que "poden fer-ho", valorant la seva actitud responsable i la feina ben feta. D'aquesta manera aniran adquirint seguretat en ells mateixos.

- Marqueu normes de conducta per ajudar-los a complir les seves responsabilitats.
- Deixeu que siguin ells mateixos els que resolguin les seves dificultats.
- Els ajudeu a ser cada cop més responsables i autònoms en els seus estudis fent un seguiment de la seva agenda, els deures i el temps d'estudi.
- Els ensenyeu a conèixer les seves capacitats i els seus límits i a acceptar-se i estimar-se tal com són. És important conèixer els límits per saber fins a on es poden comprometre i no haver d'arribar a situacions de màxima frustració.
- Els ajudeu a establir metes realistes adequades a les seves característiques, capacitats i interessos.
- Els feu reflexionar sobre les conseqüències dels seus actes abans de prendre una decisió.
- Els demaneu constància i esforç en les seves obligacions en tots els àmbits: familiars, escolars, socials... i els feu veure que els resultats no sempre són immediats.
- Entenguin que els errors formen part de l'aprenentatge i que allò que és important és reconèixer-los i que els ajudin a millorar.
- Llegeixin contes o històries o vegin pel·lícules on es doni valor a la responsabilitat.
- Us mostreu responsables en les activitats que feu. Els vostres fills us imiten i aprenen d'allò que us veuen fer.

Font:

<http://familiaiescola.gencat.cat/ca/educar-creixer-en-familia/educacio-valors/responsabilitat/3-6-anys/>

<http://familiaiescola.gencat.cat/ca/educar-creixer-en-familia/educacio-valors/responsabilitat/6-12-anys/>